

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

**Chokier, Érasme de
Coloniae Agrippinae, 1684**

26. Libellus seu articuli in causa exemptionis quales esse debeant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

præscriptio odiosa, ideoque ordinarius potest uti sua jurisdictione contra eum qui contendit se exemptum per præscriptionem pendente lite, donec de præscriptione plenè probaverit, non verò contra eum, qui dicit se Exemptum ex privilegio, aut ex privilegio & præscriptione simul, etiam pendente appellatione à sententia lata in præjudicium exemptionis, quia appellatio neminem private possessione sua potest late Franc. d. §. si vero nu. 2. & 3. ubi etiam Auth. & DD. Ang. *Fumus ubi supra*, & dicitur est supra lib. 1. quest. 6. Gaill. lib. 1. obs. 144. num. 10.

Q U Æ S T I O XXVI.

Libellus seu articuli in causa Exemptionis quales esse debeant

S V M M A R I U M.

1. Articuli quomodo debeat amissio.
2. Præscriptio qualiter deduci debeat.
3. Exemptio ab omni jurisdictione præscribi non potest.
4. Libellus est revocandus, in quo Episcopus petit jus ab Ecclesia quam libellus exemptam.

Exemptio nem acquiritur tantum dupliciter, privilegio scilicet & præscriptione, ex eis quæ hæcenus dicta sunt, sit hæc manifestum. In libellanda exemptione de qua extenore privilegii constat, nihil hic est singulariter animadvertendum.

At verò si agatur de exemptione seu privilegio amisso, quia hæcenus, lib. 1. qu. 7. diximus, ad earum probatoriam substantiam requiri scripturam nisi dicatur amissa, tria hoc casu amissionis erunt articulanda, primò tenor instrumenti, 2. publicum seu authenticum fuisse, 3. illud esse amissum, nec enim alterum horum sufficeret. *Solma de fustitia & jure tom. 2. disputat. 448. fol. 870. Abbas cap. Cum olim de Privilegiis. Felin cap. sicut col. 6. de re. judica. Alex. cons. 196. vol. 2. Barib. & DD. l. sicut iniquum C. de fide instr. & Auth. si quis in aliquo C. de edendo, licet sufficiant ad hoc conjunctim probandum, duo testes, quamvis actus amissus majorem solemnitatem postulabat. Molina ubi supra.*

At verò, in articulanda præscriptione exemptionis, necesse juxta Parisium deducere possessionem continuam, pacificam cum bona fide, per tempus legitimum. *laussine. Paris. cons. 65. vol. 4. per tot. DD. cap. 1. de præscrip. in 6. latè Balben de præscrip. in 5. parte principali quest. 11. & 12. Præterea, oportet ponere aliquem alium jurisdictionem præscripsisse, alioquin enim teste Rota ejusmodi articuli de exemptione à jurisdictione ordinarii etiam à tanto tempore, quod non extet memoria, impertinentes essent, nec admittendi, nisi in eis detur Præfato qui hujusmodi jurisdictionem præscripsit. Rota de præscrip. decis. In novis. Felin. cap. Cum non li-*

beat. n. 9. vers. circa allegantem ubi etiam, Abb. & DD. de prescript. dixi supra ad quest. 6.

Ratio est, quia Exemptio ab omni jurisdictione prescribi non potest, ne dentur acephali sicut locusta sine rege, sine capite, sed bene a jurisdictione unius superioris respectu alterius. cap. cum persona §. si autem ubi Franc. & DD. de privileg. in 6. Baldus ubi supra & lae supra ad quest. 6. de quo non est periculum in exemptione orta ex privilegio, quo exempti contentum ipso jure recidunt in immediatam papae potestatem, nisi aliter ex tenore privilegii cautum videatur. Postremo, notandum, quod si Episcopus petat aliquod jus Episcopale ab Ecclesia, quam libello asserit exemptam, talis libellus veniet reiiciendus, nisi adiciat causam aliquam degenendi fundatam etiam contra Ecclesiam exemptam, puta prescriptionem, aut ejusmodi aliquam aliam. Innocent. cap. dilecti filii vers. sed si de libelli oblat. Spec. de libellor. oblat. §. iuxta propositioni num. 22.

QUESTIO XXVII.

Privilegium exemptionis an totum, an vero illius pars controversa tantum edici debeat.

SUMMARIUM.

- 1. In testamento, status inventarius an editio totius aut partis fieri debeat.
- 2. In inspectio totius, Copia vero tantum per partes datur.
- 3. Quia copia totius adferre possit cavillationes.
- 4. Exemplatio sui expensis exempti.

EDITIO totius, an vero partis fieri debeat in testamento, status inventario, & similibus, disputatur variis in locis per Doctores. l. Argentarius §. edi. ff. de edendo Bald. l. si. C. de precib. Imper. offer. Barb. l. 1. ff. de novi oper. nunt. Hostien. in Summa de fide. instr. §. an instrumentum vers. si vero, Spec. in de instrum. §. videndum restat. vers. Quid si producitur, Fel. cap. 1. nu. 26. & seq. de probat. Anchar. cap. cum persona ubi DD. de privileg. in 6.

In hac materia sic solet distingui, ut inspectio totius privilegii illiusque plenaria lectio concedi debeat, at vero copia de eis tantum articulis, de quibus & controversia. text. ubi gloss. & DD. d. cap. Cum persona in verb. integraliter. Fel. d. cap. 1. num. 20. de probat.

Ratio est, quia ex copia & descriptione totius possent excogitari lites, quod ita facile non fiet ex descriptione solius articuli controversi. glo. in d. verb. integraliter ubi Anchar. & DD. Additur & aliud speciale hoc in loco, quod ejusmodi copia & exemplatio fieri debeat expensis exempti ad quem spectat sua jura producere, ne privilegium suum perire possit. Franc. d. c. Cu persona in pr. n. q. Fel. c. n. 8. de libelli oblat. Alio.